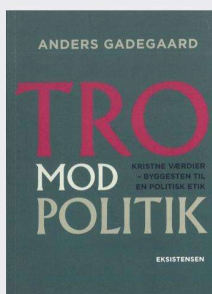

TEKST: ESSEN THUSGÅRD, PROVST I AARHUS NORDRE PROVSTI

Tro og teologi skal uforenkke politik

Tungen lige i munden. Domprovst ved Vor Frue Kirke i København, Anders Gadegaard, har skrevet en engageret bog om forholdet mellem tro og politik. Bogen er stærkest, når diskussionen drejer sig om, *hvorfor* kristendom og tro overhovedet skal indgå i samtalen om det fælles, og svagest når diskussionen handler om *hvordan*

Titel / Tro mod politik, Kristne værdier – byggesten til en politisk etik

Forfatter / Anders Gadegaard

Forlag / Forlaget Eksistensen 2019

Sidetæl / 196

Pris / 200 kr

Anders Gadegaard er optaget af forholdet mellem politik og tro. Og er tro mod begge!

Gadegaard er tro mod både troen og politikken, ikke mindst i kraft af engagementet og sin insisterende fastholden på det ubrydelige forhold mellem de to. Begrebet *politik* forstår han ikke som simpel partipolitik, men som samtalen om samfundsindretning og fordeling af ressourcer. Gadegaard henviser til filosofen Hannah Arendt, hvor politik bestemmes som fri samtale i det offentlige rum om, hvad der tjener det fælles bedste. I den samtale har også evangeliet noget at skulle have sagt, og han er fuld af mod til at afsøge snitflader og grænser i forhold til troen. Domprovsten fra Vor Frue CPH kridter banen fint op under inddragelse af de traditionelle po-

sitioner, hvortil der tillige lånes af Václav Havels og især Luthers tænkning.

I forsøget på at forstå det komplekse forhold mellem politik og tro, finder jeg det selv opklarende at låne af oldkirkens indsigt om forholdet mellem Kristi to naturer som sand Gud og sandt menneske: uden sammenblanding og uden adskillelse. Parallelerer man, kan forholdet mellem tro og politik bestemmes: Sammenblandes troen og politikken ukritisk, står teokratiet for døren. Adskilles de fuldstændig, isoleres troen som et fænomen i menneskelivet, der ikke har med den fælles tænkning og politikudvikling at gøre. I bogen, med dens tilhørende prædikener af domprovsten, forsøger han at fastholde netop denne kompleksitet.

Imod og for krig

Bedst balancerer Gadegaard det levede livs kompleksitet i et afsnit under overskriften Retfærdig krig. I afsnittet argumenteres der klart *imod* krigen som grusom og tragisk, og samtidig *for* krigen som sidste udvej, hvor modstanderen ikke besidder "en vis grad af moralsk anstændighed".

Afsnittet lyser, idet han insisterer på, at fællesskabet (de danske politikere og samfund) skal lære af de beslutninger, der blev taget, da danske soldater blev sendt i krig, og Danmark blev en krigsførende nation. Ved at spørge med forsoningen som fortegn fastholder vi som samfund netop, at krigen har omkostninger og ofre, og hvad den fælles vision kunne være.

At synliggøre de menneskelige dilemmaer

Andre steder lykkes det i mindre grad, hvor Anders Gadegaard giver diskutabile anvisninger på, hvordan politikken burde indrettes. Det bliver nærmest kedsommeligt, hvor de politiske anvisninger bliver meget konkrete. Et sted forstår man, at brugerbetaling nærmest er uevangelisk. En anden slagmark er skiftende regeringers indvandrerpolitik. Problemstillingerne klippes ned fra deres komplekse natur til enkle størrelser.

Forfatteren uddyber hermed de modsætninger, som de seneste års værdipolitik har skabt i den aktuelle politikudvikling. Samtidig klargøres det for mig hermed også, hvad teologiens og folkekirkens rolle positivt kan være i forhold til den politiske debat: ikke at reducere men synliggøre menneskelivets dilemmaer. Altså være en stemme i debatten, når fornemmelsen for paradokserne i samfundet sander til. Når disse paradokser i den offentlige debat reduceres til enkle valg, skal nogen insistere på, at der altid er mere at sige. I det vindue til tilværelsen, som troen tilbyder, er der altid en vinkel mere, der skal med.

Snarere end teologisk smagsdommeri, skulle det hellere være præstens opgave i forbindelse med prædikenen (og i alle andre mulige sammenhænge) at udfolde, hvordan evangeliet konstant stiller os i nye situationer, hvor vi som troende og politiske væsener skal tage beslutninger og handle. Altså ikke prædike hvordan vi skal handle, men stimulere fantasien og give sprog for paradokserne i det fælles liv.

Blindgyder

Bogen indeholder et selvstændigt afsnit om Søren Krarup. Det skulle Gadegaard næsten ikke have gjort. Det er alt for megen opmærksomhed at vie Tidehvervsnestoren, som har draget helt andre konsekvenser af troen end Gadegaard.

Afsnittet skal fremhæves her, for det afslører for mig at se en blindgyde for samtalen om tro og politik. Det bliver lynhurtigt til et grøftegravende skænderi. For det første om, hvorvidt troen har noget at skulle have sagt. For det andet om, hvad troen i positivt fald måtte sige noget om, om man er for eller imod indvandring, menneskerettigheder, globalisering etc.

Vi bliver vidne til en intern kodet kirkelig diskussion om, hvorvidt man må mene noget. En simpel diskussion blandt troens linjevogtere, der efter min opfattelse har været ødelæggende for politikeres og menigmands tillid til, at troen har noget at byde på i en politisk kontekst. Gadegaard falder selv i

grøften og betegner Krarups holdninger og formuleringer som groteske og hykleriske. Ifølge forfatteren over DF-prædikanten vold på kristendommen, og et andet sted konkluderer kollegaen fra domkirken i København, at Krarup gør sig til fortaler for "en totalitær etnisk udrensning". Det er ikke her, Gadegaard vender den anden kind til!

Hvorfor vi skal handle i verden

Langt mere interessant end at indtage linjevogterpositionen mener jeg, at troens fortalere, læge såvel som gejstlige, skal lade evangeliets fornemmelse for paradokser og dilemmaer komme til udtryk i alle livets forhold.

Ove K. Pedersen taler om, "at paradoksernes Danmark aktuelt udfordres af modsætningernes Danmark" (*Reaktionens tid*, 2018). Skulle teologien ikke netop kunne løfte perspektiver og hævde, at det ikke er et modsætningsforhold mellem individ og fællesskaber, mellem national suverænitæt og international åbenhed, mellem konservatisme og populisme, fordi vores livsverdener er fælles.

Derfor, snarere end teologisk smagsdommeri, skulle det hellere være præstens opgave i forbindelse med prædikenen (og i alle andre mulige sammenhænge) at udfolde, hvordan evangeliet konstant stiller os i nye situationer, hvor vi som troende og politiske væsener skal tage beslutninger og handle. Altså ikke prædike hvordan vi skal handle, men stimulere fantasien og give sprog for paradokserne i det fælles liv. Prædikenen skal ikke svare på, hvad vi skal gøre, men hvorfor vi skal handle i verden!

Det er en væsentlig diskussion, Anders Gadegaard inviterer ind til, ikke mindst i disse dage, hvor Folkekirkens Mellemkirkelige Råd og Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter har udgivet et lille hæfte om offentlighedsteologi.

Det samme gælder her, som hos Gadegaard. Udgi-velserne står svagest, når diskussion handler om "hvordan". Stærkest, når talen drejer sig om "hvorfor", kristendom og tro overhovedet skal indgå i samtalen om det fælles. ■